

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1009/2021
20.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Петровић, адвокат из ..., против туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД из Београда, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3388/20 од 21.12.2020. године, на седници одржаној 20.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3388/20 од 21.12.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П1 58/19 од 02.09.2020. године и **ОДБИЈА** као неоснован захтев туженог да се обавезе тужилац да накнади туженом трошкове другостепеног поступка у износу од 28.374,98 динара, у року од осам дана од дана пријема писаног отправка пресуде, под претњом принудног извршења.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да накнади тужиоцу трошкове по ревизији у износу од 12.000,00 динара у року од осам дана од пријема писаног отправка пресуде, под претњом извршења.

Образложење

Основни суд у Панчеву, Судска јединица у Ковачици, пресудом П1 58/19 од 02.09.2020. године, усвојио је тужбени захтев тужиоца, тако што је обавезао туженог да исплати тужиоцу: 1) на име накнаде за исхрану у току рада (топли оброк) за период од 01.04.2016. године до 28.02.2018. године, укупан износ од 149.368,19 динара, са законском затезном каматом на одређене новчане износе и 2) на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2016. године до 28.02.2018. године и то за 2016. годину износ од 34.325,25 динара, са законском затезном каматом од 01.01.2017. године до коначне исплате и за 2017. годину износ од 35.681,25 динара, са законском затезном каматом од 01.01.2018. године до коначне исплате (све ближе одређено у ставу првом изреке). Обавезао је туженог да накнади трошкове парничног

поступка у износу од 61.087,49 динара, у року од осам дана од дана пријема пресуде, са законском затезном каматом од дана извршности до исплате (став други изреке).

Апелациони суд у Београду, пресудом Гж1 3388/20 од 21.12.2020. године, преиначио је пресуду Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П1 58/19 од 02.09.2020. године, тако што је одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да исплати тужиоцу за период од 01.04.2016. године до 28.02.2018. године накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, са законском затезном каматом, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 61.087,49 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате (став први изреке). Обавезао је тужиоца да накнади туженом трошкове поступка по жалби у износу од 28.374,98 динара, у року од осам дана од дана пријема писаног отправака пресуде, под претњом принудног извршења (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, као посебну, због погрешне примене материјалног права, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку и предложио између осталог да се иста преиначи, тако што ће се потврдити првостепена пресуда и обавезати тужени да накнади тужиоцу трошкове ревизијског поступка. Определио је трошкове на име састава ревизије у износу од 12.000,00 динара и тражио трошкове за судске таксе по Таксеној тарифи.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу одредбе члана 403. став 2. тачка 2, а у вези члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 49/13 - УС, 74/13 – УС, 55/14, 87/18 и 18/20) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У проведеном поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, на основу члана 408. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код „Железнице Србије“ А.Д. из Београда (послодавца претходника) на основу Уговора о раду од 05.02.2003. године, те после статусних промена код истог на основу Понуде за преузимање Уговора о раду од 28.08.2015. године, тужилац је са туженим (правним следбеником) закључио Анекс број .. Уговора о раду, којим је распоређен на радно место скретничар у ОЦ за СП ..., станица ..., са 01.09.2015. године. Тужени је као послодавац следбеник преузео Колективни уговор послодавца претходника. Тужени у утуженом периоду запосленима није исплаћивао накнаду за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у линеарном износу, нити је у обрачун зарада посебно исказивао износе исплаћене запосленима по овом основу. До закључења главне расправе пред првостепеним судом, тужени није доставио структуру вредности једног радног сата у којој је према Колективном уговору „Железнице Србије“ урачуната накнада за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора. Новчани износи досуђени ставом првим изреке првостепене пресуде, представљају месечне износе накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, чију је висину првостепени суд утврдио према налазу и мишљењу вештака, који обрачун утужених накнада трошкова је извршен према

одредбама Општег колективног уговора Републике Србије који је био у примени до 17.05.2011. године (тужба је поднета 02.04.2019. године).

Како износ накнаде за регрес и накнаде трошкова за исхрану у току рада тужени није исказао у обрачунској листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду, то је првостепени суд донео одлуку као у изреци пресуде. Из образложења првостепене пресуде произилази, да је увидом у обрачунске листе, односно обрачуне зараде за тужиоца за период од 01.04.2016. године до 28.02.2018. године, утврђено да тужиоцу нису исплаћиване накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор и да је у спорном периоду код туженог био у примени КУ за ЈП „Железнице Србије“ („Службени гласник РС“ бр. 84/02, ... 46/11). На основу одредби Општег колективног уговора РС, који је био у примени до 17.05.2011. године, утврђено је колико би износили трошкови за исхрану у току рада, односно у висини од 15% просечне месечне зараде у Републици, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, сведено на месечне сате редовног рада тужиоца и да за утужени период од 01.04.2016. године до 28.02.2018. године за остварне редовне сате рада (3.719) по месецима, накнада трошкова за исхрану у току рада износи укупно нето 149.368,19 динара. Поред тога, да номинални износ регреса за годишњи одмор није познат, односно нема одлуке о износу регреса за годишњи одмор који се исплаћује запосленима код туженог, па да самим тим није познат ни 1/12 номиналног износа регреса и да кад није могуће утврдити 1/12 номиналног износа регреса, а Општим колективним уговором је био регулисано да се регрес за годишњи одмор исплаћује, при одласку запосленог на годишњи одмор, најкасније до 31. децембра текуће године, те да се тада регрес за годишњи одмор утврђује у висини од 75% од просечне месечне зараде у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике и то за месец новембар године за коју се обрачунава регрес и који се исплаћује најкасније до 31. децембра текуће године, као и да за спорни период регрес за годишњи одмор тужиоца износи укупно 79.381,17 динара и то за 2016. годину у износу од 34.325,25 динара и за 2017. годину у износу од 35.681,25 динара.

Другостепени суд је закључио да, околност да висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора није вредносно исказана, јер се не може утврдити у ком проценту учествује у вредности радног часа, је без утицаја, из разлога што Закон о раду, као матични закон у овој области одредбама члана 118. став 1. тачка 5. и 6. прописује право запослених на накнаду ових трошкова, али утврђивање услова, начина и висину исплате препушта аутономном регулисању путем закључења Колективног уговора као општег акта и уговора о раду. Затим, кад уговор о раду и Колективни уговор не утврђују висину накнаде ових трошкова, већ се општим актом утврђује да ли се они урачунавају у цену радног часа, као елементи за обрачун основне зараде, запослени не може са успехом потраживати посебну исплату новчаних износа из ових основа, јер нема одговарајућег Колективног уговора као општег акта и инструмента за његову конкретну реализацију. Наиме, како је Општи колективни уговор („Службени гласник РС“ бр. 29/27 ... 31/03) престао да важи 24.09.2005. године, истеком рока од шест месеци од дана ступања на снагу Закона о раду у смислу одредбе члана 284. став 2. тог закона, а примена примена Општег колективног уговора („Службени гласник РС“ бр. 50/08 и 204/08), у погледу ових права утврђених одредбом члана 32. алинеја 6. и 7. привремено је одложена у складу са Споразумом о развоју социјалног дијалога, којим је одређено да ће датум почетка његове примене бити одређен посебним Анексом Општег колективног уговора, како то

произилази из члана 1. и 2. Анекса број 2 Општег колективног уговора („Службени гласник РС“ број 8/09), који у међувремену није закључен. Поред тога, да за разлику од садашњег законског решења, накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора према Закону о радним односима („Службени гласник РС“ бр. 55/96 ... 43/01), нису имали карактер зараде дефинисане одредбом члана 63. тог закона, већ других примања из члана 71. закона, на који се не плаћају порези и доприноси, па висина утуженог потраживања из ових разлога не може бити утврђена применом параметара утврђених Колективним уговором код послодавца претходника туженог, који су били на правној снази у време важења назначеног Закона о радним односима, због чега је првостепену пресуду преиначио у ставу првом изреке и одбио тужбени захтев тужиоца.

Основано се у ревизији указује на погрешну примену материјалног права од стране другостепеног суда, на који законски разлог овај суд и пази по службеној дужности у смислу члана 408. ЗПП, због чега је другостепена пресуда преиначена и одбијена жалба туженог.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14 и 13/17 - УС) је прописано да, запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то: за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин, а тачком 6. овог става, за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом става 2. овог члана, да, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу.

Анексом Колективног уговора „Железнице Србије“ из 2006. године, одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора из 2002. године, којим је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 6. Анекса, као и одредбама члана 57. став 1 и 2. Колективног уговора из 2015. године прописано је да је у вредност једног радног часа укључена и месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнада регреса за годишњи одмор, сведена на један радни час.

Како је од 01.01.2006. године запосленима дато законско право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора без прописивања висине истих, то је послодавцима остављена могућност да својим актима утврди висину тих накнада. Висина накнада трошкова на име исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место.

Према томе, ради правилне примене материјалног права, овај суд је преиначио другостепену пресуду и одбио жалбу туженог. Прихваћена је висина накнада из налаза и мишљења вештака, на који тужена у првостепеном поступку није имала примедби.

Полазећи од успеха у поступку по ревизији, одбијен је захтев туженог да се обавезе тужилац да накнади туженом трошкове другостепеног поступка у износу од 28.374,98 динара, док је обавезао туженог да накнади тужиоцу трошкове поступка по ревизији и то полазећи од вредности предмета спора побијаног дела у износу од 219.374,69 динара, као главног захтева и то према Тарифи о наградама и накнадама

трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12) на име састава ревизије износ од 12.000,00 динара, на основу члана 153. и 154. ЗПП. Тужилац није определио износ на име тражене судске таксе, у смислу одредбе члана 163. став 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредби члана 416. став 1. и 165. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**